10/03/2021

Πώς βλέπουν οι Έλληνες το 1821 – Ο ρόλος της Εκκλησίας

/ Ελλάδα 1821 - 2021

Πώς βλέπουν οι Έλληνες την Επανάσταση του 1821; Στο ερώτημα αυτό απαντά έρευνα της εταιρείας δημοσκοπήσεων MARC, η οποία πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό του «Κέντρου Φιλελευθέρων Μελετών – Μάρκος Δραγούμης», και στην οποία συμμετείχαν ιστορικοί παρουσιάζοντας την έρευνα και σχολιάζοντας τα αποτελέσματά της.

Μεταξύ των ευρημάτων της έρευνας σημειώνεται ότι το 70,6% των ερωτηθέντων θεωρεί σημαντικό τον ρόλο της Εκκλησίας στην Επανάσταση, ενώ ένα ποσοστό 55,5% θεωρεί ότι ο ξεσηκωμός είχε και θρησκευτικό υπόβαθρο. Επίσης, το 71,1% θεωρεί αληθινό γεγονός το κρυφό σχολειό, ωστόσο περίπου οι μισοί αμφισβητούν το αν η έναρξη της Επανάστασης έγινε τελικώς την 25η Μαρτίου στη Μονή της Αγίας Λαύρας.

Ειδικότερα,
Η πανελλαδική έρευνα, δεύτερη κατά σειρά, πραγματοποιήθηκε από τη MARC, σε 1.206 νοικοκυριά, κατά την περίοδο 10 -17 Δεκεμβρίου, και ανήκει στις δράσεις του εκπαιδευτικού προγράμματος του ΚΕΦίΜ «200 Χρόνια από τη Φιλελεύθερη Επανάσταση» που υλοποιείται με την υποστήριξη του John Templeton Foundation. Αποτελεί δε, σύμφωνα με τους διοργανωτές, την πρώτη πανελλαδική συστηματική καταγραφή και ανάλυση των απόψεων – στάσεων του ελληνικού κοινού για τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας.
Όσον αφορά τις απαντήσεις, για τη συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος η επανάσταση ήταν «εθνική» (σε ποσοστό 91,6%), ενώ έπονται απαντήσεις όπως κοινωνική (58,8%), «φιλελεύθερη» (58,1%), θρησκευτική (55,5%) και τέλος, «δημοκρατική» (44,7%).
Στην ερώτηση, ποιο γεγονός οι πολίτες αξιολογούν ως το σημαντικότερο της Ελληνικής Επανάστασης, η μάχη στα Δερβενάκια επιλέγεται από το 15,8%, η άλωση της Τρίπολης από το 11,9%, το Ναβαρίνο από το 11,1%, η πολιορκία κι η Έξοδος του Μεσολογγίου από το 10,2%, η ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας από το 8,9% κ.ο.κ.
Η «πρωτιά» της μάχης στα Δερβενάκια φαίνεται πως δεν είναι άσχετη με μια άλλη «πρωτιά», αυτήν του Θ. Κολοκοτρώνη ως σημαντικότερου πρωταγωνιστή της Επανάστασης του 1821 (σε ποσοστό 89,6%, με δυνατότητα επιλογής πέντε προσώπων). Ο Γ. Καραϊσκάκης είναι η δεύτερη επιλογή (59,7%), η Λ. Μπουμπουλίνα Τρίτη (29,7%), ο Παπαφλέσσας τέταρτος (28,8%) και η πρώτη πεντάδα κλείνει με τον Αθ. Διάκο (22,2%). Αντιθέτως μονοψήφια ποσοστά συγκεντρώνουν προσωπικότητες, ενδεικτικά όπως ο Ρήγας (7,6%), ο Παλαιών Πατρών Γερμανός (7,3%), ο Καποδίστριας (4,6%), ο Μακρυγιάννης (4,5%), ο Λόρδος Βύρων και ο Κοραής (από 1,1%).
Στο ερώτημα ποια χώρα είχε τη μεγαλύτερη θετική συμβολή στο ελληνικό ζήτημα κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, η Ρωσία προηγείται με 38,2% (ποσοστό κατά τι μειωμένο από την προηγούμενη έρευνα), έπεται η Γαλλία (22,6%), η Μεγάλη Βρετανία (19,4%), η Αυστρία (5%) και οι ΗΠΑ (1,2%). Ταυτοχρόνως, διχασμένη εμφανίζεται η κοινή γνώμη σχετικά με το ρόλο που έπαιξαν τα δύο βρετανικά δάνεια, στην έκβαση της Επανάστασης.
Στο καίριο ερώτημα ποιο ήταν το σημαντικότερο αίτιο της θετικής έκβασης που τελικώς είχε η Ελληνική Επανάσταση, το 61,3% επιλέγει τις στρατιωτικές επιτυχίες των επαναστατών, όταν το 35,2% επιλέγει την επέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων.
Ως προς το ρόλο κοινωνικών ομάδων και θεσμών, στην πρώτη θέση είναι η Φιλική Εταιρεία (με 93,8%), έπονται οι Φιλέλληνες (88,7%) και οι νησιώτες πλοιοκτήτες (85,5%). Μετά βρίσκονται οι στρατιωτικοί (81%), και ακολουθούν οι διανοούμενοι

(71,5%), η Εκκλησία (70,6%), οι Φαναριώτες (67,2%), οι έμποροι (54,9%), τέλος, οι προεστοί (21%).
Στο ερώτημα αν τα τρία Συντάγματα (Επιδαύρου, ‘Άστρους, Τροιζήνας) χαρακτηρίζονται ως «δημοκρατικά», «φιλελεύθερα», «κοινωνικά» ή «ανεδαφικά», η απάντηση που κυριαρχεί σε όλες τις περιπτώσεις, όχι τυχαία προφανώς, είναι το… «δεν γνωρίζω», με ποσοστά που κυμαίνονται κοντά στο 50%.
Στο κεφάλαιο, «μύθοι και αλήθειες», το κρυφό σχολειό είναι αληθινό γεγονός για το 71,1% των ερωτηθέντων και μύθος για το 23,1%. Ισόπαλο σχεδόν, το αποτέλεσμα για το ιστορικό ζήτημα αν η έναρξη της Επανάστασης έγινε τελικώς την 25η Μαρτίου στη Μονή της Αγίας Λαύρας: είναι αληθές για το 45,8%, είναι μύθος για το 44,3%. Τέλος, για το εάν αληθεύει η «σφαγή αμάχων Τούρκων και Εβραίων από τους Έλληνες μετά την άλωση της Τριπολιτσάς», 46,7% απαντά καταφατικά, την ώρα που 26,1% λέει πως είναι μύθος, ενώ ένα υψηλό ποσοστό (20,1%) επιλέγει το «δεν γνωρίζω».
Στα επόμενα ερωτήματα της έρευνας, πόσο καλά θεωρούμε ότι «ο μέσος Έλληνας πολίτης γνωρίζει την ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης» αλλά και πόσο καλά την γνωρίζουν οι ερωτηθέντες, στο μεν πρώτο ερώτημα ο μέσος πολίτης την γνωρίζει «πολύ καλά» 1,8%, «αρκετά καλά» 9,3%, «μέτρια» 49,3%, «ελάχιστα» 30,2% και «καθόλου» 8,6%. Και στο δεύτερο ερώτημα, πόσο καλά εμείς γνωρίζουμε το γεγονός, οι απαντήσεις έχουν ως εξής: «πολύ καλά» 9,4%, «αρκετά καλά» 33,5%, «μέτρια» 44,5%, «ελάχιστα» 11,1% και «καθόλου» το 1,1%.
Κλείνοντας με το επίκαιρο ερώτημα, «πόσο θεωρείτε ότι τα 200 χρόνια ελληνικής ιστορίας που ακολούθησαν, δικαίωσαν τις προσδοκίες των επαναστατών;», «πολύ» απάντησε το 9%, «αρκετά» το 30,3%, «μέτρια» το 28,3%, «ελάχιστα» το 15,5% και «καθόλου» το 14,6%.
Ενώ στο ερώτημα ποιο θεωρούν ως το σημαντικότερο επίτευγμα της Ελλάδας τα τελευταία διακόσια χρόνια (μετά την Επανάσταση), η Ευρωπαϊκή Ένωση (είσοδος, συμμετοχή, ευρωζώνη) αξιολογείται ως το πιο σημαντικό από το 11,6%, τον ελληνοϊταλικό πόλεμο προκρίνει το 10,4%, και η πρώτη τριάδα κλείνει με την εμπέδωση των δημοκρατικών θεσμών (8,2%).

Με πληροφορίες από το ΑΠΕ-ΜΠΕ